

Asia: VN/8871/2019

Lausuntopyyntö hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi

Taustatiedot

Onko vastaaja

-

Vastaajatahon virallinen nimi

Vihreä liitto r.p.

Vastauksen kirjanneen henkilön nimi ja mahdolliset yhteystiedot

hallintopäällikkö Risto Kankaanpää, risto.kankaanpaa@vihreat.fi

Viranomaisille: Lausuntovastauksen käsitelleen toimielimen nimi ja käsittelypäivämäärä

puoluehallitus 5.9.2020

Kysymyksiä uudistuksen tavoitteista

1. Voidaanko esityksellä kaventaa väestön terveys- ja hyvinvointieroja sekä parantaa palvelujen yhdenvertaista saatavuutta? Jos ei, niin miten ehdotusta tulisi siltä osin muuttaa?

Vihreä liitto rp. kiittää mahdollisuudesta lausua hallituksen esitysluonnoksesta eduskunnalle sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen uudistusta ja maakuntien perustamista koskevaksi lainsäädännöksi. Esitetyt toimenpiteet mahdollistavat väestön terveys- ja hyvinvointierojen kaventumisen sekä palveluiden yhdenvertaisen saatavuuden parantumisen muun muassa keskittämällä sote-palvelujen tuotannon suuremmille järjestäjille, parantamalla valtion ohjausta, vahvistamalla peruspalveluita, panostamalla hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen (HYTE) sekä hyödyntämällä järjestöjen erityisosaamista. Uudistuksessa on myös otettu kohtuullisesti huomioon vähemmistöjen erityistarpeet etenkin kielivähemmistöjen osalta.

Peruspalveluiden vahvistamisesta hyötyvät ennen kaikkea heikoimmassa asemassa olevat ja paljon palveluja tarvitsevat henkilöt ja se on siksi ehdottoman kannatettavaa. Yksi uudistuksen merkittävästä hyödyistä niin kansanterveyden kuin kustannustehokkuudenkin näkökulmasta on painotus ennaltaehkäisyyn ja perustason terveys- ja sosiaalipalveluihin. Integraatio syvenee erikoissairaanhoidon ja perusterveydenhoidon ja toisaalta terveydenhoidon ja sosiaalihuollon välillä, mikä on myönteistä.

HYTE on aivan keskeisessä asemassa uudistuksen tavoitteiden toteutumisen niin kustannusten hillinnän kuin terveyserojen kaventamisenkin suhteen. HYTE:n osalta vastuu ja rahoitus on jaettu peruskunnan ja maakunnan välille, mikä on perusteltua, mutta aiheuttaa joitakin huolia selkeän työnjaon, koordinoinnin, sekä resurssien jakautumisen näkökulmasta. HYTE-yhteistyön rakennetta olisi lakiehdotuksessa vahvistettava, ja hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen onnistumista tuleekin seurata aktiivisesti ja tehdä tarpeen tullen lisäpanostuksia. Koska kunnat ovat keskeisessä asemassa ennaltaehkäisevässä työssä, tulee kuntien taloustilannetta seurata tarkasti ja tehdä korjausliikkeitä, jos palvelutuotanto vaarantuu. Erityisesti lapsille ja nuorille suunnattava palvelutuotanto tulee turvata helposti saavutettavana. Tämä edellyttää oppilas- ja opiskelijahuollon sijoittamista oppilaitoksiin sekä tiivistä yhteistyötä oppilaitosten muun henkilöstön kanssa.

Merkittävä sote-palveluiden yhdenvertaisuutta lisäävä tekijä ovat järjestöjen tuottamat palvelut. Järjestöt tuottavat hyvin monenlaisia palveluita, kuten erityisryhmille räätälöityjä palveluita, vertaistukea ja neuvontaa, sekä toimivat merkittävänä innovaatioiden lähteenä koko sote-kentälle. Järjestöt tuottavat myös merkittävästi palveluja erityisryhmille, joiden palvelujen tarve jää kokonaan julkisen kentän palvelujen ulottumattomiin. Järjestöjen rooli on erityisen tärkeä juuri vähemmistöille ja heikoimmassa asemassa oleville. On kiitettävää, että esityksessä annetaan maakuntien tehtäväksi järjestöjen tukeminen mahdollisuuksien mukaan ja, että peruskunnan tulee tehdä yhteistyötä järjestöjen kanssa. Näistä kirjauksista huolimatta järjestöjen rahoitus on vaarassa jäädä kiikkerään asemaan. Onkin ehdottoman tärkeää, että järjestöjen rahoitus turvataan.

On kiitettävää, että esityksessä veloitetaan maakunnat tarjoamaan palvelut yhteisinä palvelukokonaisuuksina. Tämä on onnistuessaan merkittävä parannus nykytilaan. Palvelukokonaisuuksissa ja palveluohjauksessa tulee kuitenkin huomioida myös järjestöjen tuottamat palvelut ja järjestöjen muu toiminta kuten vertaistuki ja ohjaus. Monet järjestöjen tuottamat palvelut ja toiminnot täydentävät julkisen kentän palveluita, mutta tällä hetkellä julkinen sektori ei kuitenkaan ohjaa näihin kolmannen sektorin palveluihin.

Esityksessä kuvattu valtionohjaus on myös keskeinen keino edistää palveluiden ja hoidon laadun yhdenvertaisuutta valtakunnallisesti. Valtakunnalliset strategiset tavoitteet sote-palveluiden järjestämiselle ovat parannus nykyiseen. Toisaalta esityksessä annetaan maakunnalle mahdollisuus huomioida alueensa erityispiirteet. Esityksessä peräänkuulutetaan ansiokkaasti tietojohdantamista, mutta tämän toteutumiseksi tarvitaan pitkällä aikavälillä myös esitettyjen toimenpiteiden lisäksi uusia, kuten valtakunnalliset sairauskohtaiset laaturekisterit. Vasta laaturekisterien avulla saataisiin luotettavaa tietoa hoitojen tuloksista, kustannusvaikutuksista ja näiden kehittymisestä. Tutkimuksen ja koulutuksen rahoituksen riittävästä osuudesta on huolehdittava.

Esityksessä on pyritty huomioimaan myös vähemmistöjen erityistarpeita. Laskennallista rahoitustarvetta arvioitaessa on otettu huomioon niin kaksikieliset, vieraskieliset kuin saamenkielisetkin. Jos maakunnassa on yksikin kaksikielinen kunta, tulee koko maakunnasta kaksikielinen. Kaksikielisiin maakuntiin perustetaan kansalliskielilautakunta. On tärkeää, että uudistuksessa huolehditaan paitsi saamenkielisten palveluiden, myös saamelaisien kulttuurisen itsehallinnon toteutumisesta, sekä maakuntien perustamisen aikana että jälkeen. Saamelaisilla on alkuperäiskansana oikeus myös osallistua palveluiden tarpeen, saatavuuden ja laadun arviointiin sekä päätöksentekoon palveluiden järjestämisestä. Myös englanninkielisten palveluiden saatavuudesta tulee huolehtia.

Lapsivaikutusten arviointi ja lapsibudjetointi on tärkeää saada osaksi maakuntahallinnon käytäntöjä heti alusta saakka. Esityksen yhdenvertaisuutta kuvaavassa vaikutusarvioissa on puutteita, jotka on kuvattu alla. On kuitenkin kiitettävää, että esitys velvoittaa sekä maakunnan että peruskunnan arvioimaan päätösten vaikutukset ihmisiin ja ihmisryhmiin.

2. Voidaanko esityksellä kehittää pelastustoimen palvelujen saatavuutta, yhdenmukaisuutta ja vaikuttavuutta valtakunnallisesti, alueellisesti ja paikallisesti? Varmistaako esitys pelastustoimen pelastustoiminnan ja sosiaali- ja terveystoimen ensihoitopalvelujen synergiahyödyt? Jos ei, miten ehdotusta tulisi kehittää?

Pelastustoimen siirtäminen laajojen maakuntien tehtäväksi edistää uudistuksen tavoitteita. Laajemman järjestäjävastuun toteutuminen pelastustoimenkin osalta edesauttaa palvelutason tasaisuutta maan joka puolella. Nykyimallillia laajempi järjestämisvastuu maakunnan kautta takaa mahdollisuuden järjestää pelastustoimen tasalaatuisemmin.

Maakuntatasolla pystytään myös paremmin huolehtimaan kaluston ja varusteiden ajanmukaisuudesta ja tekemään esimerkiksi suurempia hankintoja helpommin. Myös varautuminen harvinaisempiin ja laajempiin riskeihin onnistuu paremmin maakuntaan järjestetyn pelastustoimen alla. Varautumista varten ja laadun turvaamiseksi voidaan toimintaa keskittää suurempiin yksiköihin, jolloin valmius kasvaa.

Lain henki on myös se, että edelleen pelastustoimen palvelut tulee järjestää tavalla, jolla pelastustoimen tehtävät voidaan suorittaa viivytyksettä. On tärkeää, että uudistus edesauttaa hyvien vasteaikojen toteutumista koko maassa.

Samalla kun sote-maakuntaan keskittyvät sekä sote-palvelut että pelastustoimi, tiivistyy myös näiden kahden välinen synergia. Käsitksemme mukaan esitys varmistaa pelastustoiminnan ja sote-toimen ensihoidon välisen synergian asianmukaisesti.

3. Toteutuuko demokratia esityksessä riittävällä tavalla? Jos ei, miten esityksen kansanvaltaisuutta voisi vahvistaa?

Demokratiaa ja kansalaisten osallistumisen ja vaikuttamisen mahdollisuudet uudistuksen mukaisessa mallissa toteutuvat usealla tavalla. On tärkeää, että kansalaisen vaikuttamisen mahdollisuudet

toteutuvat laajasti samankaltaisesti kuin kunnissa tällä hetkellä. Maakunnan päätöksenteon keskeinen vaikutusmahdollisuus toteutuu demokraattisten valittavien maakuntavaltuustojen kautta. Kansalaisten oikeus tehdä aloitteita ja saada tietoa maakunnan päätöksenteosta toteutuu monelta osin hyvin ja samantasoisesti nykyisen kuntapäätöksenteon kanssa. On tärkeää, että kunnissa kokeiltuja ja havaittuja hyviä käytäntöjä otetaan käyttöön myös tulevissa maakunnissa. Asukasraateja tulee vahvistaa ja ottaa käyttöön erilaisia, kuten digitaalisia, osallistumismahdollisuuksia monipuolisesti. Myös osallistava budjetointi tulisi mahdollistaa. Asukkaiden, niin lasten ja nuorten kuin aikuistenkin, osallistaminen ja osallisuus päätöksentekoon ovat merkittäviä tekijöitä uudistuksen hyväksyttävyyden näkökulmasta.

Nuorten vaikutusmahdollisuuksia turvataan maakunnissa nuorisovaltuustojen kautta, mikä on hyvä ja tärkeä asia. Potilaille tärkeä asia on se, että tämän pykälän perusteluissa mainitaan erikseen potilasraadit yhtenä vaikuttamisesimerkinä. Sote-maakunnassa tulee olla nuorisovaltuusto, vanhusneuvosto ja vammaisneuvosto.

Kun luodaan uutta hallinnon tasoa tulee arvioida sen vaikutus olemassa oleviin päätöksentekorakenteisiin ja ehkäistä vallan keskittymistä. Uudistuksen yhteydessä tulisikin selvittää, voisiko yhden päättäjän mahdollisuutta osallistua sekä kuntapäättäjänä, maakuntavaltuuston jäsenenä että kansanedustajana rajoittaa kahteen näistä luottamustoimista.

Yhtenä puutteena voidaan mainita se, että maakunnalla tai kunnalla ei kummallakaan ole velvollisuutta perustaa järjestöneuvottelukuntaa tai muuta virallisen järjestöyhteistyön muotoa. Sekä sosiaali- ja terveystalouden että pelastustoimen osalta järjestöillä ja kansalaisyhteiskunnalla on nykytilan tavoin tärkeä täydentävä rooli palveluiden tuottamisessa, joten yhteistyön ja järjestöjen toimintakyky tulee turvata, jotta niiden palvelutuotanto ei vaarannu. Myös järjestöjen vaikuttamismahdollisuuksiin tulee kiinnittää huomiota. Perustettavissa ministeriöiden neuvottelukunnissa ei ole järjestöjen edustusta.

Haluamme kiinnittää huomiota siihen, että keskeinen haaste demokraattisen päätöksenteon ja osallistumisen toteutumiselle on maakuntaveron puuttuminen. Valtion vastuu lähes kaikesta, pois lukien asiakasmaksut, maakunnan rahoituksesta heikentää merkittävästi maakunnan itsehallintoa ja kansanvaltaisuutta. Maakunnan asukkailla tulisi olla mahdollisuus vaikuttaa maakuntansa sosiaali- ja terveystalouden rahoitukseen. Maakuntaverosta tulisikin säätää mahdollisimman pian.

Kysymyksiä sote-maakuntalaista

4. Muodostaako sote-maakuntalaki tarkoituksenmukaisen yleislain tulevien sote-maakuntien hallinnon ja talouden järjestämiselle?

kyllä pääosin

5. Sote-maakuntalain 6 §:ssä säädetään maakunnan mahdollisuudesta alueellaan ottaa hoitaakseen sen lakisääteisiä tehtäviä tukevia tehtäviä sekä harjoittaa vähäriskistä liiketoimintaa, joka tukee sen

lakisääteisten tehtävien toteuttamista. Tukeeko ehdotettu sääntely maakunnan itsehallinnon toteuttamista?

kyllä

6. Sote-maakuntalain 5 luvussa säädetään sote-maakunnan asukkaiden osallistumisoikeuksista. Ovatko osallistumisoikeudet turvattu esityksessä riittävällä tavalla?

kyllä pääosin

7. Sote-maakuntalain 8 luvussa säädetään sote-maakuntien yhteistoiminnasta. Onko siitä esitetty säädettäväksi sote-maakuntien toiminnan ja yhteistyön näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin

8. Sote-maakunnan talouden ohjaus perustuu erityisesti sote-maakuntalakiin ja sote-maakuntien rahoituslakiin. Ohjaavatko sote-maakuntien rahoitusmalli ja sote-maakuntalain mukainen taloudenohjausmekanismi sote-maakuntien taloudenhoitoa tarkoituksenmukaisella tavalla?

kyllä pääosin

9. Sote-maakuntalain 3 luvussa säädetään muun ohella sote-maakunnan lainanottovaltuudesta sekä investointien ohjauksesta koko julkisen talouden tasapainon huomioon ottavalla tavalla. Sote-maakunnille siirtyvien toimitilojen hallinnoinnista ei esitetä erikseen säädettäväksi. Turvaako ehdotettu investointien rahoitus- ja ohjausmalli tarpeellisten investointien toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla? Vastauksessa voi ottaa kantaa toimitilojen hallinnoinnin järjestämiseen paikallisella, alueellisella tai valtakunnallisella tasolla.

kyllä pääosin

10. Maakuntalain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

11. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntalaista.

Maakuntien mahdollisuus rahoittaa taseessaan olevien kiinteistöjen peruskorjausta sekä uudisrakentamista on valtion kanssa käytävien neuvottelujen varassa, koska valtiolta tarvitaan hyväksyntä pitkäaikaiseen lainanottoon. Tämä monimutkaistaa maakuntien mahdollisuuksia pitkän tähtäimen investointisuunnitteluun. Lisäksi tämä saattaa toimia kannusteena toteuttaa peruskorjaus- ja uudisrakennushankkeita muutoin kuin omaan taseeseen. Maakunnan verotusoikeus korjaisi tilanteen.

Eryteisesti nopeasti kasvavien maakuntien investointien toteuttamista esitetty malli vaikeuttaisi. Erytisen haastava malli on tilanteessa, jossa maakunnan sotekustannuksiin kohdistuu merkittävä sopeutustarve tarveperusteiseen rahoitusmalliin siirryttäessä. Väestömäärältään kasvavien ja laskevien alueiden investointikatto tulisi määritellä eri kriteerein.

Kysymyksiä sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista

12. Muodostaako sote-järjestämislaki tarkoituksenmukaisen yleislain julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämiselle?

kyllä pääosin

13. Turvaavatko sote-järjestämislain säännökset sosiaali- ja terveystalvelujen yhdenvertaisen saatavuuden?

kyllä pääosin

14. Varmistaako laissa esitetty tehtävien määrittely kunnan ja maakunnan osalta väestön hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen toteutumisen? ”

kyllä pääosin

15. Turvaako 8 §:n sääntely sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisvastuun toteutumisen riittäväällä ja tarkoituksenmukaisella tavalla?

kyllä pääosin

16. Onko 12 §:n sääntely ostopalvelujen hankkimisesta ja 12 a §:n sääntely vuokratyövoiman käytöstä tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

kyllä pääosin

17. Ovatko 13 §:n mukaiset yksityistä palveluntuottajaa koskevat vaatimukset perusteltuja

kyllä

18. Onko 16 §:n sääntely yksityisen palveluntuottajan alihankinnasta tarkoituksenmukainen ja toteutettavissa käytännössä?

kyllä pääosin

19. Onko sote-maakuntien yhteistyöaluetta ja yhteistyösopimusta koskeva 33–36 §:n sääntely kokonaisuudessaan tarkoituksenmukainen?

kyllä

20. Turvaako 37 §:n sääntely kaksikielisten sote-maakuntien yhteistyöstä osaltaan ruotsinkielisten palveluiden saatavuuden?

kyllä pääosin

21. Onko 49 §:n sääntely valmiuskeskuksesta tarkoituksenmukainen ja perusteltu?

kyllä pääosin

22. Minkä sote-maakunnan tehtäväksi tulisi säätää ruotsinkielisten palvelujen kehittämisen tukeminen (31 §) koko maassa?

-

23. Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

24. Muut vapaamuotoiset huomiot sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislaista.

Palvelun saatavuus ja laatu tulee varmistaa muutoksista huolimatta. Hallitusohjelmaan kirjattu tavoite pääsystä 7 päivässä perusterveydenhuoltoon pitäisi olla tavoitteena myös uudistusta tehtäessä. Ostopalvelun ja vuokratyövoiman käytön mahdollisen vähennyksen vaikutukset laatuun ja saatavuuteen tulee arvioida.

On myös tarkennettava, että millä ehdoin tukipalveluja kuten vaikkapa ict-palveluja tai muita toiminnallisia kokonaisuuksia kuten vaikkapa kuljetuspalveluja voidaan tuottaa ostopalveluina ja pitääkö sellaisissakin tapauksissa maakunnalla olla rinnakkainen oma palvelutuotanto ennen hankinnan tekoa.

Kysymyksiä pelastustoimen järjestämislaista

25. Lain 8 §:ssä ehdotetaan säädettävän pelastustoimen järjestämisen valtakunnallisista tavoitteista. Säännöksessä luetellaan asiat, jotka valtakunnallisissa strategisissa tavoitteissa on määriteltävä. Luettelo ei ole tyhjentävä. Ovatko säännöksessä luetellut kohdat tarkoituksenmukaisia?

kyllä

26. Mikä pitäisi lisätä/mikä pitäisi poistaa?

-

27. Lain 13 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan seuranta- ja arviointivelvollisuudesta. Lisäksi lain 16 §:ssä ehdotetaan säädettävän sote-maakunnan pelastustoimen omavalvonnasta. Onko sote-maakunnille ehdotettu seuranta-, arviointi- ja omavalvontakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

28. Pelastustoimen järjestämislain 5 pykälässä säädetään tehtävien kokoaminen suurempiin kokonaisuuksiin, jos se on välttämätöntä palvelujen saatavuuden, yhdenmukaisuuden tai laadun turvaamiseksi taikka tehtävien vaativuuden tai niistä johtuvien suurten kustannusten perusteella. Ovatko säännöksessä esitetyt koottavat tehtävät perusteltuja?

kyllä pääosin

29. Mitä kansainvälisessä pelastustoiminnassa hyödynnettäviä erityisresursseja (kalusto, muodostelmat) olisi tarkoituksenmukaista koota jonkun maakunnan/maakuntien hoidettavaksi?

-

30. Mitä kansainvälisen avunannon ja vastaanottamisen edellyttämiä toimintoja (hälyttäminen, varustaminen jne.) olisi tarkoituksenmukaista koota johonkin maakuntaan/maakuntiin ja jos kyllä, mihin maakuntaan/maakuntiin?

-

31. Pelastustoimen järjestämislain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

32. Muut vapaamuotoiset huomiot pelastustoimen järjestämislaista.

Aluehallintoviraston (AVI) roolia ja asemaa pelastustoimen kokonaisuudessa on syytä arvioida. Keskitetyn valtionohjauksen tavoitteen kannalta voi olla epätarkoituksenmukaista, että Suomessa olisi jatkossakin kuudessa aluehallintovirastossa pelastuksen ja varautumisen vastuualueet, joille sote-maakuntien pelastuslaitokset esimerkiksi toimittavat palvelutasopäätökset arvioitavaksi. On aidosti arvioitava, tulisiko kaikki raportointi ja seuranta keskittää sisäministeriöön. Keskittämisen ei tarvitsisi olla ristiriidassa pelastustoimen järjestämislain 7 § 2. mom. kanssa, eli AVI voi silti tukea sisäministeriötä SM:lle säädetyissä tehtävissä.

Kysymyksiä voimaanpanolaista

33. Sote-maakuntien aluejaon pohjana on kuntaperusteinen maakuntajako, josta säädetään voimaanpanolain 5 §:ssä. Onko ehdotettu aluejako tarkoituksenmukainen sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen järjestämisen näkökulmasta?

kyllä pääosin

34. Sote-maakuntarakennelain 3 §:n mukaan maakuntajako toimii nykyiseen tapaan myös muiden valtion aluejakojen perustana. Lisäksi maakuntajako toimii maakuntien liittojen toimialuejaon pohjana. Onko ehdotettu 5 §:n mukainen aluejako tarkoituksenmukainen muun aluehallinnon näkökulmasta?

kyllä pääosin

35. Lakiehdotuksessa Etelä-Savon ja Pohjois-Savon maakuntia ehdotetaan muutettavaksi siten, että Enonkoski, Rantasalmi, Savonlinna ja Sulkava siirtyisivät Etelä-Savosta Pohjois-Savoon. Muutos vaikuttaa sekä sote-maakuntaan että valtion aluejakojen pohjana olevaan maakuntajakoon. Mihin maakuntaan näiden kuntien tulisi kuulua ja mitä vaikutuksia vaihtoehtoilla olisi lausunnonantajan toimintaa:

Etelä-Savon maakuntaan [Lausuntoaaineistoon kootut tunnusluvut osoittavat, että Etelä-Savon maakunta on yksi koko maan haasteellisimmista alueista sote-palvelujen järjestämisen kannalta. Alue on ikärakenteensa puolesta maan iäkkäin ja väestöennusteet ovat laskevia. Alueen sote-palveluiden toteuttamiseen vaikuttavat myös vesistöjen ja kesäasukkaiden suuri määrä sekä pääväylien merkittävät liikenne- ja tapaturmamäärät etenkin kesäkaudella. Kumpikaan esitetyistä vaihtoehdosta ei poista Etelä-Savon maakunnan osalta väestön rakenteista johtuvia haasteita ja huolta ihmisten peruspalveluiden turvaamisesta. Koska kyse on alueen väestöllisistä peruspiirteistä, maakunnan osan liittäminen Pohjois-Savoon ei oleellisesti paranna kokonaistilannetta. Vaihtoehto 1:n (Itä-Savon kuntien liittäminen Pohjois-Savoon) voidaan arvioida vahvistavan uudistuksen tavoitteiden edistämistä uuden Pohjois-Savon maakunnan sisällä, mutta samalla vaarantavan tavoitteiden toteutumista jäljelle jäävän uuden, entistä pienemmän Etelä-Savon sisällä. Vaihtoehto 2 mahdollistaa uudistuksen tavoitteiden edistämisen kummassakin maakunnassa, mutta tässäkin tilanteessa Etelä-Savon haastavat lähtökohdat säilyvät. Kumpikin vaihtoehto edellyttää nykyisten sairaanhoitopiirien yhdistymistä uusiksi sote-maakunniksi ja pakottaa osapuolia yhteistyöhön.

Kummassakin vaihtoehdossa päätökset palveluiden järjestämistavasta, sairaaloiden yhteistyöstä ja muista merkittävistä linjauksista tullaan tekemään uuden sote-maakunnan päättäjien toimesta. Maakuntarajojen muuttamisella on sote-palveluiden lisäksi merkittäviä vaikutuksia maakunnan liittojen, ELY-keskuksien ja käräjäoikeuden tuomiopiirien tehtävien hoitoon sekä eduskuntavaalien vaalipiireihin. Esimerkiksi Etelä-Savon ely-keskuksen pilkkomisella on todennäköisesti merkittäviä vaikutuksia niin muun muassa luonnonsuojelun ja aluekehityksen työn edellytyksiin alueella. Näiden vaikutusten osalta esitetyt vaikutusarvioinnit ovat niukkoja ja puutteellisia. Todellinen kuva vaikutuksista muodostuu vasta lausuntokierroksen perusteella. Päätöksenteon tulee perustua päivitettyyn arvioon vaihtoehtojen vaikutuksista myös sote-sektorin ulkopuolella. Maakuntajaon muutoksen sote-maakuntia synnytetessä on syytä perusteltua huolelliseen valmisteluun alueen kuntien kanssa. Itä-Savon alueen kunnat ovat ilmaisseet selvän tahtonsa Pohjois-Savon uuteen sotemaakuntaan liittymisen puolesta. Muutoksia maakuntajakoon voidaan pitää hyväksyttävänä ja tasapuolisina, mikäli ratkaisusta löydetään yhteinen näkemys alueen kuntien välillä, kuten Uudenmaan erillisratkaisun kohdalla tehtiin. Lausuttavana oleva sosiaali- ja terveyspalvelujen uudistus on historiallisen suuri kokonaisuus, jonka toteuttaminen sitoo alueen kuntien, kuntayhtymien ja valtionhallinnon resursseja mittavasti ilman ylimääräisiä hallinnollisten rajojen muutoksiakin. Maakuntajaon muutoksia harkittaessa on huomiotava, että valtionhallinnon, maakuntahallinnon, käräjäoikeuksien ja vaalipiirien tehtävien uusjaon toteuttaminen tekee todennäköisesti uudistuksen kokonaisuudesta entistäkin raskaamman ja lisää ennakoimattomia riskejä toimeenpanovaiheessa.]

36. Lakiehdotuksessa Uudenmaan maakunnan alueella sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä vastaisi neljä sote-maakuntaa (Itä-Uusimaan sote-maakunta, Keski-Uusimaan sote-maakunta, Länsi-Uusimaan sote-maakunta, Vantaa-Keravan sote-maakunta) sekä Helsingin kaupunki, joka ei kuuluisi mihinkään sote-maakuntaan. Muiden aluejakojen osalta Uudenmaan nykyinen maakunta olisi yksi kokonaisuus. Onko ehdotettu sääntely aluejakojen näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

kyllä

37. Turvaako väliaikaisten toimielinten kokoonpano ja laissa säädetyt tehtävät uudistuksen toimeenpanon (7 - 8 §)?

kyllä pääosin

38. Voimaantulon 4 luvun mukaan sairaanhoitopiirien ja erityishuoltopiirien kuntayhtymät, sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtäviin liittyvä kuntien ja eräiden kuntayhtymien irtain omaisuus, lomapalkkavelka ja sopimukset siirtyvät sote-maakunnille. Kuntien toimitilat ja kiinteistöt jäävät kuntien omistukseen. Onko omaisuusjärjestelyjä koskeva ratkaisu hyväksyttävä?

kyllä pääosin

39. Voimaantulon 4 luvussa säädetään kuntien oikeudesta saada valtiolta korvaus uudistukseen liittyvien omaisuusjärjestelyjen aiheuttamista välittömistä kustannuksista sekä korvausmenettelyistä. Korvaus kohdistuisi ensisijaisesti kunnille ja kuntayhtymille jääviin omaisuuseriin, esimerkiksi siirtymäajan jälkeen käytöstä poistuvien toimitilojen kustannuksiin. Onko kompensatiosääntely hyväksyttävä?

kyllä pääosin

40. Voimaantulon 17 §:n mukaan kunnallisia sosiaali- ja terveydenhuollon ja pelastustoimen palveluja tuottavissa organisaatioissa työskentelevä henkilöstö siirtyisi maakuntien palvelukseen liikkeenluovutuksen periaatteiden mukaisesti. Lisäksi henkilöstö, joka muualla kunnan hallinnossa tai

tukipalveluissa tekee pääasiallisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tehtäviä, siirtyisi maakuntien palvelukseen. Onko henkilöstön siirtymisestä esitetty säädettäväksi henkilöstön aseman näkökulmasta tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin

41. Onko 28 §:n mukainen ulkoistamissopimusten mitättömyyttä koskeva sääntely perusteltu ja turvaako se osapuolten aseman riittävästi?

kyllä pääosin

42. Turvaako Kärkullan toiminnan jakamista koskevat ehdotukset sen toiminnan jatkuvuuden sote-maakuntien toimintana?

Niin sanottuun kaksinkertaiseen vähemmistöön kuuluvien ruotsinkielisten kehitysvammaisten tarpeet on otettu esityksessä huomioon. Esitys mahdollistaa hyvin erilaisten erityisryhmien tarpeiden huomioon ottamisen.

43. Uudistus tulisi ehdotuksen mukaan voimaan vuoden 2023 alusta. Onko uudistus toteutettavissa uudistuksessa ehdotetussa aikataulussa?

kyllä

44. Voimaanpanolain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

45. Muut vapaamuotoiset huomiot voimaanpanolaista.

Uudistuksessa otetaan merkittävä askel oikeaan suuntaan, kun järjestämisvastuu kootaan kuntaa suuremmille toimijoille. On myös perusteltua, että jo olemassa olevat maakunnat toimivat pohjana uudistukselle. Maakuntien välille jää kuitenkin merkittäviä väestöpohjaan liittyviä kokoeroja, joka osaltaan heikentää rakennettavaa järjestelmää niin palveluiden tuottamisen kuin kustannustehokkuudenkin näkökulmasta. Pitkän aikavälin tavoitteena tuleekin pitää sitä, että järjestämisvastuu koottaisiin vielä esitettyä suuremmille toimijoille.

Kysymyksiä maakuntien rahoituslaista

46. Valtio rahoittaa pääosin perustettavien sote-maakuntien toiminnan, eli vastuu sosiaali- ja terveystalouden ja pelastustoimen rahoittamisesta osoitetaan valtiolle. Onko ratkaisu uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

47. Valtion rahoituksen taso kullekin varainhoitovuodelle perustuu lähtökohtaisesti sote-maakuntien edellisen vuoden laskennallisiin kustannuksiin. Valtion rahoituksen tasoa korotetaan vuosittain arvioidun palvelutarpeen muutoksen (7§), kustannustason (hintojen) (8 §), tehtävämuutosten (9 §) sekä toteutuneiden kustannusten perusteella (10 §). Palvelutarpeen muutoksen osalta esitykseen sisältyy valtion rahoituksen kasvua osittain hillitsevä tekijä siten, että arvioidusta tarpeen muutoksesta

huomioidaan 80 %:n osuus kolmannesta vuodesta lähtien (36 §). Lisäksi sote-maakunnalla on oikeus lisärahoitukseen, edellyttäen, että lain 11 §:ssä tarkoitettut edellytykset täyttyvät. Onko sote-maakunnilla riittävät taloudelliset edellytykset suoriutua lakisääteisistä tehtävistä?

kyllä pääosin

48. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 3) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

kyllä pääosin

49. Ovatko sote-maakuntien valtion rahoituksen *pelastustoimen tehtävien* rahoituksen määräytymistekijät (luku 4) ja niiden painokertoimet perusteltuja?

kyllä

a) Onko maakuntien rahoitukselle vuosille 2023–2029 esitetty siirtymäaika riittävä?

kyllä

b) Onko toistaiseksi pysyvä enimmäismuutostasaus kannatettava?

kyllä pääosin

51. Valtion rahoitus maksetaan sote-maakunnalle kuukausittain viimeistään kuukauden ensimmäisenä päivänä. Varainhoitovuoden tammikuussa ja kesäkuussa maksetaan molempina 2/12 koko vuoden rahoituksesta ja muina kuukausina jäljelle jäävä rahoitus yhtä suurina erinä (25 §). Sen lisäksi vuoden 2023 rahoituksen tammikuun maksuerästä puolet maksetaan sote-maakunnalle vuoden 2022 joulukuun 1 päivänä (37 §). Onko rahoituksen maksatuksen aikataulu maksuvalmiuden ja kassan hallinnan kannalta tarkoituksenmukainen?

kyllä

52. Maakuntien rahoituslain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

53. Muut vapaamuotoiset huomiot maakuntien rahoituslaista.

Uudistuksessa ehdotettu tapa järjestää maakuntien rahoitus on pääosin hyväksyttävä väliaikaisesti. On valitettavaa, että maakuntaveron ei oteta käyttöön uudistuksen yhteydessä. Kun valtio vastaa maakunnan rahoituksesta heikentää se merkittävästi maakunnan itsehallintoa ja kansanvaltaisuutta. Maakunnan asukkailla tulisi olla mahdollisuus vaikuttaa maakuntansa sosiaali- ja terveyspalveluiden rahoitukseen. Maakuntavaltuustojen päätösvalta jää ohueksi, kun valtio sitoo paikallis päättäjien kätet rahoituksen suhteen. Nyt esitetyssä kokonaisuudessa maakunnilta puuttuu kannustimia tehdä aitoja tuottavuussäätöjä ja tehostaa toimintaa, koska säästetty rahoitus ei palaa niille. Olisi tarkoituksenmukaista, että parlamentaarinen työ saataisiin kiireellisesti päätökseen, jotta maakunnat pääsisivät ottamaan maakuntaveron mahdollisimman pian käyttöön.

Rahoituskriteerit painottavat voimakkaasti laskennallisia sairastavuuskertoimia. Kriteereissä tulisi painottaa esitettyä enemmän asukasmäärää, ikärakennetta ja etenkin vieraskielisten osuutta väestöstä sekä arvioida esim. päihdepalveluiden tarvetta. Rahoitusmallissa tulisi lisäksi huomioida maakuntien väliset erot palvelujen tuotantokustannuksissa kuten erot toimitilakustannuksissa erilaisilla alueilla.

Siirtymäaika itsessään on riittävä, mutta rahoitusjärjestelmä tulee arvioida huolella uudestaan ennen siirtymäajan päättymistä.

Kuntien rahoitusta koskeva lainsäädäntö

54. Ovatko valtionosuusjärjestelmään esitetyt, sote-uudistuksesta aiheutuvien merkittävien kuntakohtaisten muutosten lieventämiseksi esitetyt tasausjärjestelyt hyväksyttäviä ja riittäviä (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta 29 ja 30 §)?

kyllä pääosin

55. Ovatko valtionosuuskriteerit sekä niiden painotukset yleisesti ottaen perusteltuja (laki kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta, luku 2 sekä luonnos valtioneuvoston asetukseksi kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta)?

ei pääosin

56. Kuntien rahoitusta koskevan lainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

57. Muut vapaamuotoiset huomiot kuntien rahoitusta koskevasta lainsäädännöstä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on Suomen historian suurin hallinnonuudistus, joka vaikuttaa keskeisesti kuntien rahoitukselliseen asemaan sekä kunnalliseen itsehallintoon. On varmistettava, että kunnat pystyvät jatkossakin selviämään jo tehtyjä investointeja varten otettujen lainojen takaisinmaksusta sekä järjestämään kunnan tehtäväksi jäävät palvelut asukkailleen. Vaarana on, että lainakannasta selviämiseksi merkittävästi pienentyneellä veropohjalla, kunnat ajautuvat sopeuttamaan kuntiin jäävistä muista palveluista, kuten varhaiskasvatuksesta ja opetuksesta. Etenkin kasvavilla kaupunkiseuduilla tulee jatkossakin olla mahdollisuudet investoida esimerkiksi MAL-sopimustenkin edellyttämiin hankkeisiin.

Riskinä on, että esityksessä ehdotettu verotuloihin pohjautuvan valtionosuuksien kuntien välisen tasauksen tasausvähennysraja on liian kireä esityksessä ehdotettuun kuntien puolittuvaan veropohjaan nähden sekä kasvavien investointitarpeiden kasvu huomioiden.

Muutosvaiheessa aiheutuviin kuluihin tulisi varata riittävä rahoitus kaikissa maakunnissa.

Kuntien näkökulmasta muutokset peruskunnan talouteen ovat kenties yhtä merkittävä muutos, kuin itse järjestämisvastuun siirtäminen maakunnille. On valitettavaa, että taloudellista epävarmuutta aiheuttava uudistus joudutaan toteuttamaan poikkeuksellisenä aikana, jolloin kuntien talous kamppailee jo korona-epidemian johdosta. Uudistuksen rahoitusta määriteltäessä onkin huomioitava koronapandemian aiheuttamat muutokset kuntien sote-menoihin ja verotuloihin. Koska uudistuksen tarve on kuitenkin merkittävä ja uudistukselle on luotu siirtymäaika, on asiassa eteneminen hedelmällisempää, kuin uudistuksen pysäyttäminen jälleen kerran.

Verolainsäädäntö

58. Pidätkö maakuntien rahoituksen keräämiseksi esitettyjä verojärjestelmän muutoksia hyväksyttävänä?

kyllä pääosin

59. Verolainsäädännön pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

60. Vapaamuotoiset huomiot verolainsäädännöstä.

-

Maakuntien ja kuntien henkilöstöä koskeva lainsäädäntö

61. Kunnallista henkilöstöä koskevan lainsäädännön soveltamisalaa ehdotetaan muutettavaksi koskemaan myös maakuntien henkilöstöä. Maakuntien työnantajaedunvalvontaa hoitaisi uudella lailla säädettävä Kunta- ja maakuntatyönantajat KT. Onko henkilöstön asemasta ja työnantajaedunvalvonnasta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

kyllä pääosin

62. Onko eläkkeiden rahoittamisesta esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti?

ei kantaa

63. Vapaamuotoiset huomiot henkilöstön asemasta ja/tai työnantajaedunvalvonnasta sekä eläkkeistä.

-

Uusimaa-laki

64. Turvaako Uudenmaan erillislaki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisen alueella yhdenvertaisesti muuhun maahan verrattuna?

kyllä pääosin

65. Turvaavatko HUSin lakisääteisiä tehtäviä koskevat säännökset erikoissairaanhoidon järjestämisen sekä yliopistollisen sairaalan tutkimus-, kehittämis- ja opetustehtävät (5 §)?

kyllä pääosin

66. Onko terveydenhuollon järjestämismääräysten jakautumisesta Uudellamaalla esitetty säädettäväksi tarkoituksenmukaisesti (Uudenmaan sote-maakuntien ja Helsingin kaupungin ensisijainen järjestämismääräisy, HUSin lakisääteiset tehtävät ja HUS-järjestämismääräisy; 4, 5 ja 10 §)?

kyllä

67. Ovatko Helsingin kaupungin talouden eriyttämistä koskevat säännökset tarkoituksenmukaisia ja riittäviä turvaamaan toiminnan vertailtavuuden muuhun maahan nähden (5 luku)?

ei kantaa

68. Uusimaa-lain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

69. Vapaamuotoiset huomiot Uudenmaan erillislaista?

Uudenmaan erillisratkaisu huomioi hyvin Uudellamaalla vallitsevat muusta maasta poikkeavat olosuhteet. Näistä merkittävin on koko. Esimerkiksi Helsinki on yksin suurempi kuin yksikään Uudenmaan ulkopuolella oleva maakunta.

1,7 miljoonan asukkaan yhdestä maakunnasta seuraisi merkittäviä ongelmia esimerkiksi hallinnollisen muutoksen suuruudessa ja lähidemokratian periaatteiden toteutumisessa. Myös monet kasvavan metropolialueen sosiaaliset ongelmat, kuten asunnottomuus ja päihteiden käyttö, saattaisivat jäädä kokonaisuudessa huomioimatta.

HUS:lla on Uudenmaan erikoissairaanhoidon lisäksi myös merkittäviä valtakunnallisia tehtäviä. Näin ollen on perusteltua, että sillä voi olla hieman muista erikoissairaanhoidon tuottajista poikkeava asema. Vaikka erikoissairaanhoidon ja perustason hallinnollinen integraatio ei täysin toteudu, suuntaan on integraatiota vahvistava, koska HUS:n omistajien määrä pienenee 26:sta viiteen. HUS:n valtakunnallisesti merkittävä tutkimuksen, koulutuksen ja kehittämistyön rahoitus ja edellytykset täytyy esitettyä paremmin varmistaa uudistuksen yhteydessä.

Maakunnat ovat poliittishallinnollisia kokonaisuuksia. Uudenmaan erillisratkaisua puoltaa myös se, että aluejaosta on päästy paikallisesti yhteisymmärrykseen alueen kuntien välillä ja kunnat Uudellamaalla ja HUS ovat sitoutuneet ratkaisuun.

Yleishallintoa koskevat lait

70. Yleishallintoa koskevien lakien pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

71. Vapaamuotoiset huomiot yleishallintoa koskevasta lainsäädännöstä.

-

Kysymyksiä sote-maakuntarakennelaista

72. Sote-maakuntarakennelaissa säädetään maakuntajaosta, joka toimii myös sote-maakuntien alueiden pohjana. Lisäksi laissa säädetään sote-maakuntien muuttamisesta, joka johtaa myös vastaavalla alueella maakuntajaon muutokseen. Onko esitetty sote-maakuntien ja niiden pohjana olevan maakuntajaon suhde sekä jaon muutosprosessi kriteereineen selkeä ja tarkoituksenmukainen ottaen huomioon maakuntajaon merkityksen muille aluejaoille?

kyllä pääosin

73. Pidättekö esitettyjä edellytyksiä sote-maakuntien muuttamiseksi tarkoituksenmukaisena sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen näkökulmasta? (erityisesti sote-maakuntarakennelain 2, 5 ja 10 §:t)

ei kantaa

74. Sote-maakuntarakennelain pykäläkohtaiset muutosehdotukset. OHJE: Erittele vastaukseen, mihin pykälään muutosehdotus liittyy lisäämällä pykälän numero ennen muutosehdotusta. Tee näin jokaisen pykälän kohdalla, jota kommentoit.

-

75. Muut vapaamuotoiset huomiot sote-maakuntarakennelaista.

-

Maakuntien ohjaus

76. Valtion ohjausta sekä sosiaali- ja terveydenhuollon että pelastustoimen järjestämisessä vahvistettaisiin. Onko tämä uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltua?

kyllä

77. Ministeriöt ja maakunta kävisivät vuotuiset neuvottelut, joissa tarkasteltaisiin maakunnan toimintaa ja taloutta toteumatietojen ja ennusteiden näkökulmasta. Lisäksi erilliset ohjausneuvottelut käytäisiin vuosittain yhteistyöaluekohtaisesti. Onko neuvottelujen tavoite ja käsiteltävä asiakokonaisuus tarkoituksenmukainen?

kyllä pääosin

78. Maakuntien ja valtioneuvoston välille suunnitellaan ministeriöiden ja järjestämisvastuussa olevien tahojen vuorovaikutukseen perustuvaa aktiivista ohjausta, joka perustuisi avoimeen näkemysten ja tietojen vaihtoon sekä järjestäjien toiminnan ja talouden jatkuvaluonteiseen arviointiin. Onko ohjausmalli uudistuksen tavoitteiden näkökulmasta perusteltu?

kyllä pääosin

Uudistuksen vaikutukset

79. Vaikutusten arvioinnissa on kuvattu ehdotuksen keskeiset vaikutukset. Miltä osin vaikutusten arviointia olisi korjattava, tarkennettava tai täydennettävä?

Vaikutusarvioissa on eritelty eri ryhmiä koskevia vaikutuksia. Vaikutukset eriarvoisuuteen on kuitenkin arvioitu hyvin kapeasti erityisesti ottaen huomioon, että palveluiden yhdenvertainen saatavuuden parantaminen on uudistuksen keskeinen tavoite. Vaikutusarviota tulisi kuitenkin täydentää esimerkiksi eri tulodesiilien ja eri vähemmistöryhmien osalta.

Vaikutusarvioista puuttuvat kokonaan esitysten vaikutukset pitkäaikaissairaisiin ja vakavasti sairaisiin. On todennäköistä, että perustason palvelujen vahvistaminen parantaa paljon palveluja käyttävien tai monisairaiden pääsyä tarvitsemiinsa palveluihin, mutta tätä vaikutusta ei ole kuvattu.

Lisäksi vaikutusarviot uudistuksen seurauksista kuntien pitkäaikaiseen taloustilanteeseen ja investointikykyyn ovat puutteelliset.

80. Onko uudistuksen muutoskustannukset tunnistettu ja arvioitu asianmukaisesti?

ei kantaa

81. Uudistuksesta aiheutuvia ICT:n ja tiedonhallinnan muutoskustannuksia on arvioitu hallituksen esityksen vaikutusarvioinneissa edellisen vaalikauden maakunta- ja sote-valmistelussa tunnistettujen kustannusarvioiden perusteella. Millaisia tarkennuksia ja täydennyksiä nyt esitettyihin arvioihin tulisi tehdä?

-

82. Näkemyksenne muista mahdollisista ICT- ja digiasioihin liittyvistä vaikutuksista ehdotetussa palvelurakenteessa?

Tiedonkäsittelyn osalta esitysluonnos ei perusteluiden mukaan toisi lähtökohtaisesti muutoksia tapaan, jolla esimerkiksi potilastietoja käsitellään. Uudistuksen myötä tiedonhallinnan yksikkö olisi maakunta ja monet nykyisellään olemassa olevat yksiköt lakkaisivat olemasta. Tämä voi osaltaan yksinkertaistaa tilannetta ja tehostaa toimintoja. Tulee kuitenkin huomioida, että nykyisin monen kunnan kiinteistä, keskitetyistä ICT-palveluista osan maksaa sote-palvelut. Uudistuksen myötä kunnat tarvitsevat palveluja edelleen, mutta kulut jäävät yksin kunnan maksettavaksi. Tietoturvariskeihin varautumisesta laajempi järjestämisvastuu auttaa paremmin varautumisessa esimerkiksi kyberuhkiin. Keskittäminen takaa tietoturvasta ja tietojärjestelmien toiminnasta huolehtimiseen paremmat resurssit.

Maakuntien perustamisen yhteydessä perustetaan ja siirretään suuri määrä erilaisia ICT-järjestelmiä. Muutos tarjoaa nivelvaiheen, jossa kaikkien, etenkin kansalaisten käyttöön tulevien tietojärjestelmien käytettävyyteen ja esteettömyyteen tulee panostaa. Kaikille tulee olla mahdollisuus osallistua digitalisoituvaan yhteiskuntaan ja uudistuksen yhteydessä näitä mahdollisuuksia tulee kehittää myös ICT-järjestelmien toimivuuden ja saavutettavuuden näkökulmasta.

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

a) vuosina 2021-2022?

-

b) vuosina 2023-2024?

-

c) vuodesta 2025 alkaen?

-

85. a) Tulisiko arvionne mukaan sote-maakunnille siirtyviä hankintasopimuksia mitätöitymään järjestämisvastuuta ja ostopalveluja koskevan sääntelyn nojalla?

-

b) jos kyllä, mikä olisi mitätöityvien sopimusten euromääräinen arvo?

-

c) liittyisikö arvionne mukaan mitätöityviin sopimuksiin yksityisille palveluntuottajille hyödyttömiksi jääviä investointeja, mitä nämä välittömät hyödyttömäksi jäävät investoinnit olisivat ja kuinka suurista menetyksistä olisi kyse?

-

Uudistuksen toimeenpanon tuki

86. Mihin aiheisiin liittyvää valtakunnallista tukea katsotte tarvitsevanne sote- ja maakuntaudistuksen alueelliseen toteutukseen?

-

muuta, mitä?

-

Muut kysymykset

87. Mahdolliset ehdotukset käsitteen ”sote-maakunta” korvaamiseksi jollain muulla käsitteellä.

-

88. Ehdotus sote-maakuntanne nimeksi.

-

89. Muut vapaamuotoiset huomiot hallituksen esitysluonnoksesta.

-

90. Muut yksilöidyt säädösmuutosehdotukset.

-

liitto rp. Vihreä
Vihreä liitto rp.